

Kadernota 2022-2025

“BLIJVEN WERKEN AAN DE BASIS OP ORDE”

INHOUDSOPGAVE

INHOUD

Inhoudsopgave	2
Aanbieding	3
I Financiële kaders	6
II Financiële positie en meerjarenperspectief	10
1. Programma Haaksbergen ster(ke) in ontwikkeling	11
2. Organisatieontwikkeltraject	12
3. Businesscase Bedrijfsvoering	12
4. Voorzieningsdiscussie	13
5. Autonome ontwikkelingen	15
6. Wensen per programma:	17
0 Bestuur en ondersteuning	17
1 Veiligheid	18
2 Verkeer, vervoer en waterstaat	18
3 Economie	18
4 Onderwijs	18
5 Sport, cultuur en recreatie	19
6 Sociaal domein	19
7 Volksgezondheid en milieu	19
8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	19
7. Samenvatting en Conclusie: Financieel meerjarenperspectief	20

AANBIEDING

Aan de leden van de gemeenteraad,

In 2020 stond in Haaksbergen het op orde brengen van de financiële huishouding centraal. Haaksbergen is voor het begrotingsjaar 2020 door de provincie onder toezicht gesteld en werd verplicht een financieel herstelplan op te stellen. De ambitie van Haaksbergen vanuit het financieel herstelplan is enerzijds de begroting op orde brengen en houden en anderzijds de Algemene Reserve op niveau te brengen.

Op basis hiervan is krachtig ingegrepen in de financiële situatie door het huishoudboekje kritisch te doorlopen, alle begrotingsposten op hun noodzaak te bezien en de budgetten tot een minimum terug te brengen. Deze inspanningen hebben er uiteindelijk toe geleid, dat Haaksbergen het jaar 2020 met een positief saldo af kan sluiten. Hoewel de financiële situatie ook in 2021 haar stempel blijft drukken op Haaksbergen, zien wij mogelijkheden een volgende stap te zetten richting een robuuste, zelfstandige en toekomstgerichte organisatie. Zoals de titel van deze Kadernota al aangeeft willen we voortborduren op de met het financieel herstelplan ingeslagen weg en blijven werken aan de basis op orde.

Financieel perspectief

Een kadernota voor de periode 2022-2025 is momenteel om meerdere redenen zeer lastig samen te stellen. Een belangrijke oorzaak hiervoor is dat het Rijk geen of onvoldoende duidelijkheid geeft over middelen, die we nu en in de komende jaren krijgen:

1. het Rijk heeft € 300 miljoen extra voor jeugd gegeven tot 2022;
2. het Rijk heeft deze middelen voor 2021 aangevuld met incidenteel € 613 miljoen;
3. het Rijk heeft landelijk bovenop de € 300 miljoen voor 2022 nog eens incidenteel € 1,3 miljard beschikbaar gesteld; voor Haaksbergen zou dit neerkomen op zo'n € 1,3 miljoen. Wij stellen voor het volledige bedrag in de Kadernota op te nemen voor 2022, omdat slechts een deel van de middelen rechtstreeks naar de gemeenten gaat voor het wegwerken van wachtlijsten en het tekort op de jeugdzorg en volgens de Hervormingsagenda ook een deel naar (boven)regionale samenwerking gaat. We nemen dit bedrag ook bewust vooralsnog alleen in 2022 op en niet structureel, omdat dit besluit genomen is door een demissionair kabinet en het definitieve besluit is doorgeschoven naar het nieuwe kabinet.
4. Er ligt nog de uitspraak in een door de VNG aangespannen arbitragezaak met een claim van € 1,9 miljard. Het is nog niet duidelijk hoe deze voor Haaksbergen uitpakt. De verwachting is dat er in ieder geval extra middelen naar Haaksbergen gaan en dit rechtvaardigt ons besluit om voor 2022 de volledige 1,3 miljoen mee te nemen.

In onderstaande tabel hebben we een en ander nog eens overzichtelijk weergegeven en gemeld welke bedragen we hebben verwerkt in de kadernota.

x € 1.000

Afgeronde bedragen voor Haaksbergen					
Beschikbaar	2021	2022	2023	2024	2025
Sociaal domein: jeugdzorg	Incidenteel 600	Incidenteel 1.300			
Claim	1.900	1.900	1.900	1.900	1.900
Verwerkt in kadernota	600	1.300	600	600	600

Met deze kadernota wordt de met het financieel herstel ingezette lijn als volgt voortgezet. Voor 2022 en 2023 handhaven we de ingezette lijn, namelijk € 1.000.000. In 2024 en 2025 verlagen we de reservering naar € 500.000. Zodra uit gegevens van het Rijk blijkt dat er structureel meer middelen naar de gemeente

komen, bijvoorbeeld door herijking van het Gemeentefonds of extra middelen Jeugdzorg, zullen wij als eerste voorstellen de jaarlijkse reservering van € 1.000.000 te herstellen.

Het uitgangspunt dat de Algemene Reserve binnen 6 jaar op het gewenste niveau zit, blijft gehandhaafd.

Inhoud kadernota

We hebben de kadernota als volgt opgebouwd:

1. Financieel kader;
2. Financiële positie en meerjarenperspectief;
3. Programma Haaksbergen Ster(ker) in ontwikkeling;
4. Organisatie-ontwikkeltraject;
5. Businesscase Bedrijfsvoering; samenwerking binnen IT-infrastructuur en het Terugvalscenario;
6. Autonome ontwikkelingen (autonoom, indexeringen en wettelijke taken) (geen keuze)
7. Nieuwe taken en wensen (wel keuze).

Haaksbergen Ster(ker) in ontwikkeling

In 2020 hebben we het programma “Haaksbergen, sterk(er) in ontwikkeling” opgesteld. Dit programma omvat de herstelstrategie in brede zin. Hiermee wordt voorkomen dat financieel herstel een losse bezuinigingsoperatie wordt en wordt een voldoende samenhangende basis voor algeheel herstel gewaarborgd. Binnen de herstelstrategie staat een aanpak langs drie sporen centraal: *1 Financiën en risicobeheersing op orde, 2 Effectief samenspel en 3 Stabiele en veerkrachtige organisatie*. In 2022 willen we dit programma verder vormgeven en uitwerken; het projectleiderschap is daartoe met een jaar verlengd en de mening van onze inwoners wordt tweejaarlijks aan de hand van een burgerpeiling in kaart gebracht.

Ontwikkeling sociaal domein

De uitgaven en inkomsten binnen het sociaal domein (Participatiewet, de Wmo en Jeugdwet) bepalen momenteel in belangrijke mate hoe Haaksbergen ervoor staat. Het blijkt moeilijk goede prognoses te maken en de omvang van de budgetten varieert sterk gedurende een jaar en tussen de jaren. Het meest ongrijpbaar zijn daarbij de budgetten voor de jeugdzorg. Gemeenten kregen taken over, maar op de middelen werd sterk gekort. Een langdurige lobby vanuit de VNG en vele gemeenten lijkt nu zijn vruchten af te werpen. Gemeenten krijgen in ieder geval voor de jaarschijf 2022 extra middelen, voor de daaropvolgende jaren is de besluitvorming doorgeschoven naar het nieuwe kabinet. In Haaksbergen blijven wij ons inspinnen om de grip op de in- en uitgaven te vergroten.

Businesscase Bedrijfsvoering

Om van een kwetsbare gemeente door te groeien naar een stabiele gemeente, was één van de aanbevelingen van Rijnconsult dat de bedrijfsvoering versterkt zou moeten worden en dit zou kunnen door deze grotendeels te beleggen bij Enschede of Hengelo. Dit heeft geleid tot een onderzoek naar de mogelijkheden van samenwerking met Hengelo op bedrijfsvoering. Het zijn met name financiële redenen die ertoe leiden dat we kiezen voor de Terugvaloptie: “versterken in eigen huis”. Daarnaast wordt gestart met samenwerking met het IT-bedrijf door aan te sluiten bij de samenwerking, die Hengelo op dit terrein al kent met Oldenzaal. Tot slot gaan we de samenwerking op het terrein van Informatiemanagement via een projectmatige aanpak verkennen.

Voorzieningsdiscussie

Ook de voorzieningsdiscussie mag niet ontbreken bij de integrale afweging. In het kader van deze nog openstaande bezuinigingsopdracht uit het herstelplan, hebben wij aan de hand van een negental factsheets een voorlopige keuze gemaakt betreffende de Haaksbergse voorzieningen. Centraal daarbij staat de vraag: aan welke voorzieningen verstrekt de gemeente een financiële bijdrage, waarom, en is dit nodig?

Gemeentelijke heffingen

Voor wat betreft de OZB stellen wij voor geen verhoging door te voeren boven op de inflatiecorrectie.

Uitgaande van de randvoorwaarde dat er in 2022 en 2023 € 1.000.000 en in 2024 en 2025 € 500.000 gereserveerd wordt voor het verbeteren van het weerstandsvermogen, en rekening houdend met het feit dat er sprake is van grote (financiële) onzekerheden over de hoogte van de Rijksmiddelen, met name op het terrein van het sociaal domein/Jeugd, komen wij als gevolg van de integrale afweging tot een meerjarenperspectief, dat voor 2022 sluit met een overschot van € 36.000, 2023 met een tekort van € 797.000, 2024 met een tekort van € 688.000 en voor 2025 met een tekort van € 507.000. Wij zien het als een uitdaging dit perspectief in de begroting 2022-2025 te laten landen.

College van burgemeester en wethouders

I Financiële kaders

De geldende financiële kaders kennen drie niveaus:

1. Rijksoverheid:

Het gaat dan om met name de Gemeentewet, Wet Houdbare overheidsfinanciën (Wet HOF) en uitvoeringsregelingen, zoals het Besluit Begroting en Verantwoording.

2. Provincie:

In dit verband hebben we het dan over het Gemeenschappelijk financieel toezichtkader (GTK 2020 Gemeenten).

3. Verordeningen en regels die zijn vastgesteld door de gemeenteraad. We doelen op

- a. Financiële verordening
- b. Nota reserves en voorzieningen 2012
- c. Nota risicomanagement en weerstandsvermogen 2012
- d. Regels zoals financieel herstelplan en normenkader
- e. Doelstellingen uit de Begroting 2021

Als zelfstandigheid en toekomstbestendigheid van onze gemeente het doel zijn, dan zijn de volgende financiële kaders leidend:

A. Structureel en reëel begrotingsevenwicht

Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt worden door structurele baten. De incidentele lasten mogen worden gedekt door structurele en door incidentele baten. De raad heeft, op grond van artikel 189 van de Gemeentewet de wettelijke taak een begroting vast te stellen die structureel en reëel in evenwicht is. De financieel toezichthouder (provincie Overijssel) heeft de wettelijke taak om te beoordelen of er sprake is van structureel en reëel evenwicht.

Om vast te kunnen stellen dat sprake is van een structureel evenwicht is belangrijk dat we inzicht geven welk deel van de baten en lasten incidenteel is en welk deel structureel.

Met reëel evenwicht wordt bedoeld dat de geraamde baten en lasten in de begroting en meerjarenraming volledig en realistisch zijn. De gemeente moet zich rekenschap geven van daadwerkelijk te verwachten groei of afname van baten en lasten.

Het structureel evenwicht moet binnen het perspectief van de begroting, dus vier jaren, gehaald worden.

In deel II van deze kadernota ziet u dat deze kadernota voor het jaar 2022 en de meerjarenraming negatief sluit. Wij werken eraan om u in november 2021 een sluitende begroting te presenteren.

Beslispunt 1:

- Herbevestiging van ons doel een begroting met structureel en reëel evenwicht vast te stellen.

B. Omvang van de Algemene Reserve

Het geldende kader, de vigerende *Nota reserves en voorzieningen gemeente Haaksbergen*, stelt dat wij als minimale buffer in de Algemene Reserve een percentage van 5% van onze algemene uitkering hanteren. Op basis van de Begroting 2021 komen we dan op € 1.800.000. Een goede onderbouwing om die norm van 5% nog steeds te blijven hanteren kunnen we naar de huidige inzichten niet geven.

Meer voor de hand liggend is om aansluiting te zoeken bij de risico's die onze gemeente loopt. Beleid en systematiek van ons risicomanagement is door de raad vastgesteld in de *Nota risicomanagement en weerstandsvermogen gemeente Haaksbergen*. Een uitwerking hiervan staat in de jaarstukken en de begroting in

de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. De laatste inventarisatie van onze risico's hebben wij gedaan voor de Jaarstukken 2020. De totale omvang hebben we toen berekend op € 3.800.000.

De beschikbare weerstandscapaciteit afgezet tegen de omvang van de risico's geeft de weerstandsratio. De weerstandscapaciteit bestaat uit:

1. De Algemene Reserve
2. Bestemmingsreserves zonder verplichtingen
3. Budget voor onvoorziene uitgaven
4. Structurele exploitatieruimte
5. Onbenutte belastingcapaciteit

Wij stellen voor in het vervolg van deze kadernota het begrip weerstandscapaciteit te lezen als de algemene reserve. De omvang van 2 en 3 is marginaal, de structurele exploitatieruimte staat in ieder geval onder druk en de onbenutte belastingcapaciteit neemt het komende jaar af richting nihil. Daarmee is de Algemene Reserve de enige component binnen de weerstandscapaciteit die ertoe doet.

Een passende norm voor de omvang van onze weerstandscapaciteit en dus voor onze Algemene Reserve wordt weergegeven in het toezichtkader van de provincie. De ratio's zijn als volgt gewaardeerd:

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	> 2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

Als wij een weerstandsratio van 0,8 als ondergrens hanteren, dan wordt dat gewaardeerd als “matig”. Dat vinden wij momenteel acceptabel. Bij de hiervoor genoemde omvang van risico's van € 3.800.000 betekent dit dat de omvang van de Algemene Reserve tenminste € 3.000.000 moet zijn. Komt onze Algemene Reserve onder de ondergrens, dan moeten wij ons inspannen om de reserve tenminste op de ondergrens te krijgen. We zijn dan behoudend in onze uitgaven en doen weinig voorstellen voor nieuw beleid. Belangrijke randvoorwaarde hierbij is, dat de reservering van € 1.000.000 voor aanvulling van de Algemene Reserve overeind blijft. In onze begroting hebben we opgenomen te streven naar een Algemene Reserve van tenminste € 4.300.000. (ofwel een weerstandsratio tussen 1,0 en 1,4).

Beslispunt 2:

Herbevestiging van de doelstellingen uit het Financieel herstelplan; dit betekent dat:

- wij als minimale omvang van onze Algemene Reserve accepteren dat deze gelijk is aan 0,8 van de berekende weerstandscapaciteit;
- wanneer de omvang van de Algemene Reserve lager is dan 0,8, we behoudend zijn in onze uitgaven, we plannen voor nieuw beleid uitstellen of terugbrengen tot het hoogst noodzakelijke, onder de randvoorwaarde dat de reservering voor aanvulling van de Algemene Reserve zoals aangegeven, overeind blijft;
- we streven naar een Algemene Reserve die tussen 1,0 en 1,4 van de berekende weerstandscapaciteit ligt.

Specifieke aandachtspunten in deze kadernota:

A. Dekkingsmiddelen

In deze kadernota houden wij rekening met de volgende middelen die wij kunnen inzetten.

Incidenteel krijgen wij van het Rijk € 600.000 extra voor jeugd voor 2021. Wij hebben deze middelen structureel verwerkt in deze kadernota. Met de extra middelen van het Rijk van € 300.000, die wij in het verleden ontvangen hebben en de nu beschikbaar gestelde € 600.000 zit het budget voor het sociaal domein nog fors onder de claim van de VNG. Daarom vinden wij het acceptabel deze € 600.000 structureel op te nemen.

Op 3 juni 2021 heeft de minister bekend gemaakt € 1,3 miljard extra beschikbaar te stellen voor 2022. Wij hebben € 1.300.000 opgenomen in de kadernota.

In de meerjarenraming hebben wij vanaf 2022 een stelpost opgenomen als voorzichtigheidsraming voor de schommelingen in de algemene uitkering. Dit was respectievelijk € 250.000, € 300.000 en € 400.000. Deze stelpost laten wij bij deze kadernota vrijvallen.

Voor het sociaal domein is een aanvullende taakstelling voor de begroting opgenomen van € 50.000.

Als laatste verwachten wij meer leges te innen voor vergunningen. Structureel gaat het hier om € 250.000.

B. Ontwikkelingen gemeentefonds

Het opstellen van een kadernota met vele losse eindjes in de bijdrage van het Rijk is een schier onmogelijke opgave. Achtereenvolgens gaan wij in op: de extra middelen voor jeugd, de herijking gemeentefonds met ingang van 2023, de extra middelen sociaal domein en de effecten meicirculaire.

Onzekere posten in het gemeentefonds	2022	2023	2024	2025
Incidentele middelen jeugd 2021/2022 e.v.	1.300.000	600.000	600.000	600.000
Herijking gemeentefonds		pm	pm	pm
Extra middelen sociaal domein	pm	pm	pm	pm
Accres effecten meicirculaire	-199.000	-354.000	-490.000	-515.000

Extra middelen jeugd(wet)

In de aanbiedingsbrief hebben we vermeld hoe wij om willen gaan met de incidenteel (€ 600.000) extra beschikbaar gestelde middelen voor jeugd voor 2021; deze middelen hebben wij structureel verwerkt in de kadernota.

Op 3 juni 2021 is bekend gemaakt dat de minister voor 2022 € 1,3 miljard beschikbaar stelt voor het sociaal domein. Wij hebben deze informatie toegevoegd aan deze kadernota. Wij hebben incidenteel in 2022 de bijdrage voor sociaal domein (jeugd) verhoogd van € 600.000 naar € 1.300.000. Op basis van de aanvullende informatie van het Rijk nemen wij het exacte bedrag op in de Begroting 2022.

Herijking gemeentefonds

Het Rijk is voornemens het gemeentefonds te herijken. Dit moet ingaan in 2023. Uit de laatste opgave bleek dat wij als voordeelgemeente worden aangemerkt. Structureel zou het gemeentefonds toenemen met € 850.000. Het Rijk onderzoekt momenteel de laatste opgave en verwacht begin juni 2021 met een aangepast voorstel voor het verdeelmodel te komen. De besluitvorming over de invoering per 2023 is aan het nieuwe kabinet. Gelet op de grote mate van onzekerheid hebben wij deze als pm opgenomen.

Arbitrage-uitkomst over middelen sociaal domein: jeugdzorg

Recent heeft er arbitrage plaatsgevonden over de claim van de VNG inzake de aanvulling van middelen voor het sociaal domein, meer specifiek de middelen voor de jeugdzorg. In de arbitrage is de VNG in het gelijk gesteld. De claim bedroeg € 1,9 miljard. Voor Haaksbergen zou dit neerkomen op een verhoging van de algemene uitkering met € 1.900.000.

Effecten meircirculaire 2021

Wij zien niet alleen positieve effecten bij de Rijksfinanciering. De meircirculaire die wij eind mei hebben ontvangen laat forse nadelen zien op de algemene uitkering. Het accres gaat voor Haaksbergen in 2022 met € 199.000 naar beneden en deze daling loopt op in 2025 naar € 515.000. De meircirculaire verwerken wij in de Begroting 2022. Over de volledige analyse van de meircirculaire wordt u geïnformeerd via een raadinformatiebrief.

II FINANCIËLE POSITIE EN MEERJARENPECTIEF

In 2020 stond het op orde brengen van de financiële huishouding van Haaksbergen centraal. Het financieel herstelplan was in principe de Kadernota 2021. Haaksbergen is voor het begrotingsjaar 2020 door de provincie onder toezicht gesteld en heeft de provincie verzocht dit toezicht in 2021 te handhaven.

De ambitie van Haaksbergen vanuit het financieel herstelplan is:

1. de begroting op orde brengen en houden;
2. de algemene reserve op niveau brengen.

In 2020 is op basis hiervan krachtig ingegrepen in de financiële situatie door het huishoudboekje kritisch te doorlopen, alle begrotingsposten op hun noodzaak te bezien en de budgetten tot een minimum terug te brengen. Deze inspanningen hebben ertoe geleid, dat de financiële ruimte voor nieuwe investeringen tot een minimum is beperkt, maar er een jaarrekening ligt, die met een positief saldo sluit iets dat begin 2020 nog voor onmogelijk werd gehouden (vertrekpunt was - € 2.100.000).

Hoewel de financiële situatie ook in 2021 haar stempel blijft drukken op Haaksbergen, zien wij toch mogelijkheden een volgende stap te zetten richting een robuuste, zelfstandige en toekomstgerichte organisatie.

Zoals de titel van deze kadernota al aangeeft, willen we de ingezette koers vervolgen en blijven werken aan de basis op orde. De aanpak die ons daarbij voor ogen staat, is weergegeven in het programma Haaksbergen Ster(ke) in ontwikkeling. De daarin geschetste aanpak gaat langs drie sporen en is gericht op de financiën en risicobeheersing op orde, via effectief samenspel komen tot een stabiele en veerkrachtige organisatie. En als we er in slagen alle sporen succesvol af te ronden, mogen we met recht uitspreken dat in Haaksbergen de basis weer op orde is.

We hebben besloten in deze kadernota qua indeling en opbouw dan ook af te wijken van de indeling die u van ons gewend was. Wij willen in eerste instantie stilstaan bij een drietal programma-overstijgende onderwerpen, die de komende tijd sterk hun stempel op de (on)mogelijkheden van Haaksbergen drukken. Dit betreft achtereenvolgens het programma Haaksbergen Ster(ke) in ontwikkeling, de businesscase Bedrijfsvoering en de Voorzieningsdiscussie.

Nadat deze onderwerpen aan de orde zijn geweest staan we stil bij de autonome ontwikkelingen en de wensen per begrotingsprogramma en sluiten we af met het financieel meerjarenperspectief.

1. Haaksbergen ster(ke) in ontwikkeling

Het programma “Haaksbergen, sterk(er) in ontwikkeling” omvat de herstelstrategie in brede zin en vormt het fundament voor financieel herstel en andere projecten. Zonder de herstelstrategie dreigt het financieel herstel een losse bezuinigingsoperatie te worden, die onvoldoende samenhangende basis biedt voor algeheel herstel. In 2021 en 2022 staat verdere uitwerking van de projecten van de drie sporen centraal.

*Spoor 1 **Financiën en risicobeheersing op orde** omvat het Financieel herstel, het verbeteren van de P&C-cyclus en het project Grip op sociaal domein*

Haaksbergen is in 2020 door de provincie onder toezicht gesteld. De begroting moet structureel reëel sluiten. Bovendien moet het weerstandsvermogen weer naar een acceptabel niveau. Voor 2021 is het preventief toezicht verlengd; we streven er naar het preventief toezicht met ingang 2022 te beëindigen. Om dit te bereiken is het van belang aan de tweede voorwaarde van de provincie te voldoen, namelijk dat Haaksbergen weer over voldoende weerstandsvermogen beschikt. We stellen daarom voor in 2022 en 2023 € 1.000.000 en in 2024 en 2025 € 500.000 te reserveren voor het op peil brengen van het weerstandsvermogen.

Ook in het verbeteren van de P&C-cyclus zijn de nodige stappen gezet. De planning van de cyclus is verbeterd, concerncontrol en interne controle zijn nieuw leven ingeblazen en voor 2021 en 2022 staan veel acties op het programma, die direct samenhangen met de organisatieontwikkeling, zoals het herzien van het budgethouderschap en het oppakken van de P&C gesprekken, waarin management en projectleiders verantwoording afleggen over de bereikte resultaten.

Met het project Grip op sociaal domein willen we meer kennis over en inzicht in de ontwikkelingen binnen het sociaal domein krijgen. Dit betreft zowel de inkomsten als de uitgaven in het kader van de Participatiewet, de Wet maatschappelijke ondersteuning en de Jeugdwet. Door ontwikkelingen tijdig te onderkennen met behulp van het Dashbord sociaal domein, hopen we vroegtijdig in te kunnen grijpen door bij te sturen, zodat iedereen die ondersteuning krijgt die nodig is en er financieel niet jaarlijks op moet worden toegelegd.

*Spoor 2 **Effectief samenspel** omvat Studio vers Bestuur, de invoering van de Omgevingswet en het werken met maatschappelijke prestatie-indicatoren.*

In het kader van Studio Vers Bestuur wordt gewerkt aan het versterken van het interne samenspel gemeente – inwoners – andere externe partners. In dat kader is gestart met het experimenteren met de participatieladder door het afvalbeleid in samenspel met de samenleving vorm te geven.

Via het project implementatie Omgevingswet bereiden we ons voor op de komst van de Omgevingswet, die straks andere eisen aan onze medewerkers stelt en een aanzienlijke juridische vereenvoudiging beoogt (vele wetten en maatregelen worden ineen gevoegd of verdwijnen). Aan besluitvorming over omgevingsaspecten moet een integrale afweging ten grondslag liggen. We starten met het digitale stelsel en de voorbereiding om te komen tot omgevingsplannen.

Tot slot willen we met het project maatschappelijke prestatie-indicatoren programmadoelen meten en monitoren door ze te operationaliseren. Voor de Begroting 2022 gaan we experimenteren met het vaststellen van prestatie-indicatoren voor twee taakvelden/begrotingsprogramma's: Afval en arbeidsmarktparticipatie.

*Spoor 3 **Stabiele en veerkrachtige organisatie** betreft de organisatieontwikkeling en de businesscase Bedrijfsvoering.*

Deze projecten zijn dermate bepalend voor de inhoud van deze kadernota, dat wij ze afzonderlijk toelichten.

Voor het programma **Haaksbergen ster(ke) in ontwikkeling** is voor 2022 € 147.000 extra gevraagd. Deze middelen worden ingezet voor: een projectleider voor 1 jaar (€ 80.000), frictiekosten, strategisch personeelsbeleid en organisatieontwikkeling (€ 50.000), het opzetten van een burger- en ondernemerspeiling en deze eens per 2 jaar uitvoeren (€ 10.000 incidentele ontwikkelingskosten en € 7.000 uitvoeringskosten eens per 2 jaar).

Gelet op het belang van dit programma voor Haaksbergen, stellen we voor deze aanvraag, die onderdeel uitmaakt van het wensenlijstje, te honoreren.

2. Organisatie-ontwikkeltraject

Om te komen tot een stabiele organisatie zijn wij in 2021 een organisatie-ontwikkeltraject gestart met als doel knelpunten binnen de huidige organisatie-opzet aan te pakken. Inmiddels is fase 1 van dit traject afgerond. Uitkomst is een nieuwe organisatiestructuur met 10 teams in plaats van 3 afdelingen. Wij denken hiermee al tegemoet te komen aan een aantal knelpunten, zoals:

- het vraagstuk van de span of control; er is nu voldoende ruimte en aandacht voor de resultaten enerzijds en de ontwikkeling en begeleiding van medewerkers anderzijds;
- het vraagstuk van een betere sturing via de planning- en controlcyclus met daaraan gekoppeld managementgesprekken, waarin verantwoording over resultaten en projecten wordt afgelegd en medewerkers hierop worden aangesproken;
- het opnieuw vastleggen en actualiseren van de besturingsfilosofie en het besturingsmodel;
- het houden van gesprekken in het kader van de P&O-cyclus tussen teammanager en individuele medewerker over werkafspraken, POP (persoonlijke ontwikkeling), functioneren (in het kader van vitaliteit, “juiste man op de juiste plaats”) en afspraken in het kader van het generatiepact;
- het actualiseren van de mandaatregeling, het budgethouderschap en accounthouderschap.

Wij constateren, dat binnen het organisatie-ontwikkeltraject regelmatig het vraagstuk ‘**Uitbesteden versus zelf blijven doen**’ aan de orde is. Wij kijken hier dan ook kritisch naar. Een eerste reden hiervoor treffen we aan in de benchmark. Volgens de benchmark scoort Haaksbergen qua kosten hoger op de onderdelen: Werk en Inkomen en Schuldhulpverlening enerzijds en Belastingen/WOZ anderzijds. Een reden hiervoor kan gelegen zijn in het feit dat Haaksbergen deze taken heeft uitbesteed en onvoldoende sturingsmogelijkheden heeft, terwijl zij wel geconfronteerd wordt met hogere kosten. Een tweede reden vormt de keuze van de Rekenkamer om onderzoek te doen naar de Gemeenschappelijke Regeling samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo. En een derde reden is de uitspraak van de accountant tijdens zijn gesprek met de Auditcommissie, waarbij hij aangaf dat hij het uitbesteden van werkzaamheden aan derden als belangrijkste aandachtsthema voor het komende jaar ziet. Hij noemde daarbij als concrete vraagstukken: krijg je de dingen waarvoor je betaalt? En ben je niet het 5de wiel aan de wagen?

In Haaksbergen kennen wij een aantal uitbestedingen, die wij aan een nader onderzoek willen onderwerpen. Dit zijn:

- het onderhoud van de openbare ruimte is ondergebracht bij Twente Milieu en onlangs in 2021 geëvalueerd. De evaluatie is afgesloten met een aantal actiepunten, die we verder gaan uitwerken);
- de uitvoering van de Participatiewet is uitbesteed aan de GR samenwerking sociale zaken Borne, Haaksbergen en Hengelo; naast het gegeven dat deze samenwerking momenteel onderwerp van onderzoek is van de Rekenkamer, hechten we zelf ook aan een evaluatie van deze uitbesteding van taken;
- het innen van belastingen is uitbesteed aan het GBTwente en
- het voeren van de salarisadministratie is uitbesteed aan de gemeente Wierden.

Naast bovenstaande vragen (afkomstig van de accountant) willen wij de bestaande uitbestedingen kritisch bekijken, waarbij onder meer getoetst wordt aan de volgende criteria: worden de doelen gehaald? Wordt er op hoofdlijnen gestuurd? Is er sprake van efficiencyvoordelen en/of kwaliteitsverbetering? Is de kwetsbaarheid afgenomen? En wat zijn de financiële consequenties?

Naast de al genoemde uitbestedingen vormt de businesscase Bedrijfsvoering een uitbestedings-/samenwerkingsvraagstuk dat grote consequenties voor Haaksbergen kan hebben. In het volgende hoofdstuk staan we hier uitgebreid bij stil en worden de mogelijke consequenties voor de kadernota in beeld gebracht.

3. Businesscase Bedrijfsvoering

De gemeente Haaksbergen heeft de ambitie om zich te ontwikkelen tot een toekomstbestendige, zelfstandige netwerkgemeente. Deze ambitie is ontstaan uit het beeld dat naar voren is gekomen van een kwetsbare

organisatie, die de basis niet op orde heeft. Rijnconsult heeft onderzoek verricht naar de mogelijkheden hoe Haaksbergen bovengenoemde ambitie waar kan maken. Dit heeft geresulteerd in een vijftal aanbevelingen. In het raadsbesluit van 25 september 2019 heeft de raad de aanbevelingen van Rijnconsult omarmd en de opdracht gegeven de aanbevelingen uit te voeren.

Eén van deze aanbevelingen van Rijnconsult betreft het versterken van de bedrijfsvoering door deze grotendeels te beleggen bij Enschede of Hengelo. Daartoe is eind 2019 een bestuursopdracht vastgesteld. In deze opdracht is het voornemen uitgesproken om in afstemming met Enschede en Hengelo een businesscase op te (laten) stellen. De opdracht is voor uitvoering bij het bureau Hiemstra & de Vries neergelegd en luidt:

Stel een businesscase op die zoveel mogelijk recht doet aan de kaders/uitgangspunten en waarmee wij in staat worden gesteld, gemotiveerd en onderbouwd te besluiten: of en zo ja welke onderdelen horend tot de bedrijfsvoering uitbesteed worden aan Enschede of Hengelo.

Er heeft een uitgebreid en intensief onderzoek plaatsgevonden naar de businesscase, waarbij enerzijds is gekeken of het haalbaar is de bedrijfsvoering van Haaksbergen in zijn geheel uit te plaatsen naar Hengelo en anderzijds ook is vermeld wat de Terugvaloptie “In eigen huis versterken” zou kosten. Voor de details rondom de businesscase wordt in de kadernota volstaan met het verwijzen naar het separate besluitvormingstraject, dat tegelijkertijd loopt. In deze kadernota zijn de kosten, die gekoppeld zijn aan het gekozen scenario meegenomen. Dit scenario bestaat uit samenwerking met Hengelo door aan te sluiten bij de samenwerking op het terrein van de IT-infrastructuur, zoals dit tussen Hengelo en Oldenzaal al loopt. Daarnaast versterken we overeenkomstig de Terugvaloptie “in eigen huis versterken” een drietal onderdelen door middel van geringe formatie-uitbreiding. Het derde onderdeel, waarvoor Haaksbergen in verband met de kwetsbare positie, de samenwerking zoekt betreft het Informatiemanagement. Door Hengelo is aangegeven hier niet voor in beeld te zijn. Om toch tot samenwerking op informatiemanagement te komen, staan wij een aanpak volgens de richtlijnen van het projectmatig werken voor. Aspecten die in het projectvoorstel in ieder geval en plek moeten krijgen zijn: informatiebeveiliging, Privacy en AVG, Zaakgericht werken en Archivering. Wij hebben besloten ons in deze Kadernota te beperken tot de opdrachtformulering en de verdere uitwerking een plek te geven in de Begroting 2022.

Kosten scenario's BC Bedrijfsvoering	Incidenteel	Structureel			
		2022	2023	2024	2025
Kosten IT-infra (aanbod Hengelo)	€ 75.000	€ 1.488.000	€ 1.488.000	€ 1.488.000	€ 1.488.000
Dekking in de begroting Haaksbergen		-€ 865.000	-€ 681.000	-€ 681.000	-€ 681.000
<i>Tekort op het IT-infrastructuur</i>	<i>€ 75000</i>	<i>€ 622.000</i>	<i>€ 806.000</i>	<i>€ 806.000</i>	<i>€ 806.000</i>
Kosten “versterken in eigen huis”		€ 141.000	€ 141.000	€ 141.000	€ 141.000
Saldo IT-infrastructuur en “versterken in eigen huis” op te nemen in Kadernota	€ 75.000	€ 763.000	€ 947.000	€ 947.000	€ 947.000
Kosten IM (aanbod Hengelo is nvt)	pm	pm	pm	pm	pm
Dekkingsmiddelen IM: begroting Haaksbergen niet mee te nemen in Kadernota		-€ 570.000	-€ 570.000	-€ 570.000	-€ 570.000

4. Voorzieningsdiscussie

Een van de maatregelen in het financieel herstelplan had betrekking op Subsidies en Voorzieningen, waarbij de vraag centraal staat: aan welke organisaties en voorzieningen verstrekt de gemeente een financiële bijdrage,

waarom, en is dit nodig? Tegelijkertijd loopt er een onderzoek naar de hoogte van de in Haaksbergen gehanteerde huurtarieven voor het gebruik van sportaccommodaties. De resultaten hiervan kunt u teruglezen in de bijgevoegde notitie: "Wat kost sport en wat mag sport kosten?".

Ten behoeve van de discussie zijn een negental factsheets opgesteld en onlangs gepresenteerd. De factsheets bevatten relevante informatie voor de te maken keuzes. We hebben als college per factsheet onze voorlopige keuze toegelicht; het is aan de raad om te bepalen of men met de keuze van het college meegaat, dan wel een andere eigen keuze maakt mits het rendement in 2025 maar minimaal dezelfde omvang heeft.

FS 1: Kleine voorzieningen met een gemeentelijke bijdrage van max. € 15.000

Wij stellen voor niet op de kleine voorzieningen te bezuinigen; in 2015 zijn zij door de bezuinigingsmaatregel (kaasschaaf met 10%) getroffen; bovendien wordt grote maatschappelijke onrust voorkomen en zou van een bezuiniging een negatief signaal uitgaan naar de vele vrijwilligers, actief op één van de werkterreinen.

FS 2: Tarieven

Het voorstel van onze kant is om het tarief voor een uur gebruik maken van een volledige sporthal met € 2 te verhogen; hierdoor komt het tarief van Haaksbergen meer in de richting van de omliggende gemeenten (zie bijgevoegde notitie: "Sporten mag wat kosten! Wat mag sport kosten?") Vooralsnog doen we dit met € 2 per uur en we buigen ons in 2024 over de vraag of een verdere verhoging met wederom € 2 per uur wenselijk is. Voor de periode 2022-2025 levert dit jaarlijks € 30.000 op.

FS 3: Stichting Haaksbergen Promotie

Om als gemeente aantrekkelijk te zijn en blijven, zijn een evenementenaanbod en vertier absoluut vereist. De SHP vervult in dat kader een spilfunctie richting bedrijfsleven en binnenstadondernemers. Wij stellen voor niet te bezuinigen op de SHP en daarmee verschraving van het aanbod te voorkomen.

F4 : Museum Buurtspoorweg

De MBS is één van de belangrijkste trekpleisters van Haaksbergen. De MBS is voor de periode 2018-2022 een bijdrage van € 50.000 per jaar toegezegd; deze is echter structureel in onze begroting terecht gekomen en kan dus vanaf 2023 als voordeel worden ingeboekt.

Gelet op de looptijd van de onderlinge afspraken dient in 2022 met de MBS worden overlegd hoe het nu verder gaat. De eerste gesprekken zijn inmiddels gevoerd en de MBS heeft aangegeven, dat ze het niet redden om na vijf jaar weer op eigen benen te staan. Dit heeft tot gevolg dat zij een nieuwe subsidieaanvraag moeten indienen, waarover wij ons dan buigen. Voor de kadernota kan het voordeel van € 50.000 worden ingeboekt.

FS 5: Stichting Optisport Haaksbergen, zwembad de Wilder

Wij hebben een overeenkomst met Optisport afgesloten met een looptijd tot 1 mei 2025 en tot die tijd is de gemeente op basis van de overeenkomst gehouden aan een subsidie van € 357.000 per jaar.

Aangezien de huidige overeenkomst tot mei 2025 loopt, moeten we vroegtijdig in samenspraak met de raad in 2023/2024 bepalen wat we in de toekomst met het zwembad willen. Vanaf 2025 is het voor het eerst mogelijk te korten op de gemeentelijke bijdrage (€ 208.250 voor de periode 1 mei t/m 31 dec 2025).

FS 6: de Stichting Groot Scholtenhagen (SGS)

De SGS is zich aan het beraden op de omvang en onderdelen van haar huidige takenpakket. Zij wenst terug te keren naar haar oorspronkelijke doel (= beheer en onderhoud Park Scholtenhagen). Deze keuze zou inhouden dat er een oplossing voor het onderhoud van de sportvelden zou moeten komen, hetgeen afstemming vergt met het onderhoud van de overige sportvelden (zie FS 2). Daarnaast moet er voor de kinderboerderij een oplossing worden gevonden met als doel deze voor Haaksbergen te behouden zonder gemeentelijke bijdrage.

Ons voorstel is samen met de SGS op te trekken en te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn. Ons standpunt is dat een kinderboerderij eigenlijk geen kernvoorziening is, die een gemeentelijk bijdrage van een dergelijke omvang rechtvaardigt. Ons voorstel is dan ook om in 2022 op zoek te gaan naar een partij die de exploitatie van de kinderboerderij over wil nemen. We realiseren ons dat dit tijd kost, vandaar dat we voorstellen om de

bijdrage aan SGS voor de kinderboerderij in 2022 met 50% te verlagen en de gemeentelijke bijdrage vanaf 2023 in zijn geheel te beëindigen (voordeel € 100.000).

FS 7: stichting Muziekonderwijs Haaksbergen te bezuinigen (SMH)

Door meerdere bezuinigingsrondes is de gemeentelijke bijdrage aan SMH door de jaren heen al tot een minimum teruggebracht. Aangezien we de SMH tot een kernvoorziening rekenen, stellen we voor de gemeentelijke bijdrage op het huidige niveau te handhaven.

Een aandachtspunt bij SMH is dat de gemeentelijke bijdrage voor een deel personele lasten betreft, waarvoor geldt hoe meer dit personeel werkt, hoe minder de gemeente hoeft bij te dragen.

Wij hebben er dus belang bij om eerst de docenten, waarvan de gemeente een deel van de salarissen betaald, in te zetten. Hierop wordt van gemeentezijde op dit moment in zijn geheel niet gestuurd. Wij willen de mogelijkheden in beeld brengen om hier meer druk op uit te oefenen.

FS 8: Coöperatie de Kappen

Ons voorstel is niet op de *Coöperatie de Kappen* te bezuinigen. Deze voorziening is bij de bezuinigingsronde in 2015 geraakt door een aanzienlijke korting op de bijdrage door te voeren. Bovendien is er voor een andere structuur gekozen en moet deze de kans krijgen zich te bewijzen. Dat is vanwege de coronacrisis tot op heden niet mogelijk geweest.

FS 9: Wijkkracht:

Vanaf 2011 hebben we besloten om de Haaksbergse voorzieningen geen loon- en prijscompensatie meer toe te kennen. Met name voor instellingen, die veel personeel in dienst hebben (zoals Wijkkracht) houdt dit impliciet een bezuiniging in en vergt het jaarlijks een enorme inspanning om dit binnen de eigen organisatie te compenseren. Ons voorstel luidt dan ook om niet op Wijkkracht te bezuinigen. Door handhaving van de bijdrage aan Wijkkracht kan een traject waarbij een beroep wordt gedaan op een duurdere voorziening, worden voorkomen.

Samengevat leidt de Voorzieningsdiscussie tot het volgende overzicht:

Voorzieningsdiscussie	2022	2023	2024	2025
1 Kleine voorzieningen	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
2 Tarieven	-€ 30.000	-€ 30.000	-€ 60.000	-€ 60.000
3 St. Haaksbergen promotie	0	0	0	0
4 MBS	0	-€ 50.000	-€ 50.000	-€ 50.000
5 de Wilder	-€ 0	-€ 0	-€ 0	-€ 208.000
6 St. Groot Scholtenhagen	€ -50.000	-€ 100.000	-€ 100.000	-€ 100.000
7 Muziekschool	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
8 Coöperatie de Kappen	0	0	0	0
9 Wijkkracht	0	0	0	0
Voorzieningsdiscussie	-€ 80.000	-€ 180.000	-€ 210.000	-€ 418.000

5. Autonome ontwikkelingen

We worden geconfronteerd met een aantal ontwikkelingen waarop wij weinig tot geen invloed hebben.

Deze autonome ontwikkelingen kennen een drietal componenten:

Indexatie

De indexatie omvat de indexering van lonen, op basis van contracten en Gemeenschappelijke Regelingen, binnen het sociaal domein (Wmo, Jeugd en Beschermd wonen), van subsidies en werkbudgetten. Een keuze is alleen mogelijk ten aanzien van subsidies en werkbudgetten. Het voorstel is indexering hier niet door te voeren (voordeel € 190.000).

Autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025
Indexatie totaal	€ 487.000	€ 719.000	€ 933.000	€ 1.044.000
Schrappen indexering subsidies, werkbudgetten	-€190.000	-€190.000	-€190.000	-€190.000
<i>Indexatie:</i>	<i>€ 297.000</i>	<i>€ 529.000</i>	<i>€ 743.000</i>	<i>€ 854.000</i>

Wettelijke ontwikkelingen

Dit betreft enerzijds het verplicht bijstellen van het budget voor raadsleden en anderzijds wachtgeldverplichtingen richting voormalig personeel.

Wettelijke ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025
Bijstelling budget vergoeding raad	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000	€ 35.000
Wachtgeldverplichtingen	€ 98.000	€ 98.000	€ 98.000	0
Noodzakelijk wegenonderhoud		€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
<i>Wettelijke ontwikkelingen:</i>	<i>€ 133.000</i>	<i>€138.000</i>	<i>€138.000</i>	<i>€ 40.000</i>

Overige autonome ontwikkelingen hiervoor wordt verwezen naar onderstaand totaaloverzicht.

Autonome ontwikkelingen:	2022	2023	2024	2025
Ontwikkeling algemene uitkering	€ 376.000	€ 439.000	€ 420.000	€ 421.000
Kosten salarisadministratie Wierden	82.000	82.000	82.000	82.000
Uitvoeringskosten wet inburgering	73.000	81.000	81.000	81.000
Afrekening jaarverslag VRT	55.000	55.000	55.000	55.000
Onttrekking voorziening personeel vervalt	22.000	22.000	22.000	22.000
Actualisatie energiekosten Hummelheukske	20.000			
Toegerekende loonkosten	19.000	19.000	19.000	19.000
Geen capaciteit inventarisatie abonnementen	15.000	15.000	15.000	15.000
Areaaluitbreiding groen	15.000	15.000	15.000	15.000
Hogere vraag peuteropvang	10.000	10.000	10.000	10.000

Diverse kleine correcties	16.000	16.000	16.000	16.000
Dekking salarisadministratie Wierden	-49.000	-49.000	-49.000	-49.000
Correctie inventarisatie abonnementen	-€ 15.000	-€ 15.000	-€ 15.000	-€15.000
Stelpost loonkostensubsidie		-€ 80.000	-€ 160.000	-€ 240.000
Storting voorziening wethouders kan vrijvallen	-77.000	-77.000	-77.000	-77.000
Raming ruimte onder BCF plafond	-100.000	-100.000	-100.000	-100.000
Actualisatie budgetten sociaal domein	-127.000	-32.000	27.000	189.000
School de Weert (in verband met verkoop)	-250.000			
<i>Totaal overige autonome ontwikkelingen:</i>	<i>86.000</i>	<i>408.000</i>	<i>345.000</i>	<i>326.000</i>
Autonome ontwikkelingen	€ 515.000	€1.074.000	€1.226.000	€1.219.000

De belangrijkste ontwikkelingen lichten wij toe: Algemene uitkering: wij hebben de effecten van de September- en Decembercirculaire 2020 meerjarig doorgerekend. Deze vallen niet positief uit.

Daarnaast hebben wij de recent ontvangen adviezen van de provincie Overijssel ten aanzien van de raming van de ruimte onder het plafond BTW-compensatiefonds vertaald. Dit geeft een voordeel van € 100.000 structureel.

6. Wensen per programma

0 Bestuur en ondersteuning

Interne controle en rechtmatigheid

De functie van **interne controle** was niet opgenomen in het functiehuis. Dit dient hersteld te worden. Daarnaast komt er een nieuwe taak bij het college te liggen op het gebied van **rechtmatigheid**. Om hieraan te kunnen voldoen moet er formatie ten behoeve van deze functie opgenomen worden. Volstaan kan worden met 0,5 fte, omdat de andere 0,5 fte deel uitmaakt van het terugvalscenario van de businesscase Bedrijfsvoering.

Opleidingsbudget

Er is extra budget (€ 80.000) gevraagd voor **opleidingen**; deze wens wordt niet gehonoreerd, omdat hier al een budget (€ 100.000) voor beschikbaar is.

Generatiepact

De extra kosten als gevolg van de generatiepactregeling, die eerder niet opgenomen zijn, bedragen € 315.000. Wij stellen voor dit te temporiseren en vanaf 2022 een bedrag van € 100.000 op te nemen, olopend naar € 150.000 in 2023, € 200.000 in 2024 en € 250.000 in 2025. Daarmee kunnen niet alle knelpunten opgelost worden, maar met deze bedragen kunnen de hoogstnoodzakelijke problemen worden aanpakken. Daarnaast vindt er een evaluatie plaatst en kijken we of de regeling beëindigt of op punten aangepast kan worden om in de toekomst knelpunten te beperken.

Privacy en AVG

Haaksbergen heeft onvoldoende oog voor privacy maatregelen binnen de processen en voldoet (nog) niet aan de AVG. Om zich voldoende bewust te zijn van de waarde en verantwoordelijkheid ten aanzien van de informatie van burgers, die ze moet beschermen en te voldoen aan de AVG zijn investeringen noodzakelijk. Privacy en AVG maken onderdeel uit van het Informatiemanagement en bij de scenariokeuze inzake de businesscase Bedrijfsvoering dient dit onderdeel bij de samenwerking op IM te worden meegenomen.

1 Veiligheid

De insteek voor de Kadernota 2022 was een beleidsarme nota; dit heeft ertoe geleid, dat er geen wensen voor dit programma zijn opgevoerd.

2 Verkeer, vervoer en waterstaat

Infrastructuur

Kapitaallasten infrastructurele werken; voor de volgende werkzaamheden zijn de kapitaallasten opgenomen:

- reconstructie Beckummerweg vanaf 2023 € 21.000;
- realisatie Bouwplan de Hoeve vanaf 2023 € 5.000;
- aanpassing Veldmaterstraat vanaf 2023 € 11.000;
- herinrichting 't Kempke vanaf 2024 € 16.000.

3 Economie

Samen met ondernemers analyseren we wat de gevolgen van Corona zijn en welke behoefte er is hier nadere acties op te zetten.

Vanuit het actieplan centrum volgt na de aanpak van de Molenstraat de herinrichting van de Spoorstraat, het deel Kalter richting Stationsstraat. Private en publieke investeringen vallen samen en hebben geresulteerd in een verleende subsidie vanuit de provincie, waarmee dekking is gevonden voor de uitvoering.

4 Onderwijs

Bouw gymnastiekzaal bij nieuwbouw fusieschool Het Palet

Wij ronden de ruimtelijke procedure af voor de bouw van de fusieschool Het Palet (voorheen dr. Ariëns/Holthuizen). In verband met de nieuwbouw van fusieschool Het Palet op de locatie A. Brouwerstraat vervalt gymzaal Zienesch. De raad heeft aangegeven dat zij bij de nieuwbouw van fusieschool Het Palet, berekend wil zien wat het kost om bij deze school een nieuwe gymzaal te realiseren. Wij zijn ons bewust van het feit, dat een nieuwe gymzaal in verband met overcapaciteit in de overige binnensportlocaties niet noodzakelijk is. Het voorstel een andere gymzaal te saneren en te besparen op de onderhoudskosten, levert op korte termijn geen voordeel op. De andere twee gymzalen zijn in eigendom en beheer bij Keender. Toch willen we meegaan met uw wens. Hiervoor zijn een tweetal argumenten aan te voeren. Ten eerste de spreiding van gymzalen over Haaksbergen. Het niet realiseren van een gymzaal bij Het Palet leidt tot een toename van leerlingenvervoer naar de sportvoorzieningen. Ten tweede werken we aan het vormen van Integrale Kindcentra en een gymzaal is daarbij een niet te missen onderdeel.

Het Assink Lyceum

In de Begroting 2021 is opgenomen dat er hoge prioriteit toegekend wordt aan goede huisvesting voor het voortgezet onderwijs. Het ontbreken van financiële ruimte leidde ertoe dat van (ver)nieuwbouw voorlopig geen sprake kan zijn.

In de Eerste bestuursrapportage 2021 is een bedrag van € 20.000 opgenomen voor het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). In het IHP worden strategische keuzes en wettelijke kaders in kaart gebracht voorzien van een financiële paragraaf. Op basis van het IHP kan een integrale afweging worden

gemaakt over mogelijke onderwijshuisvesting, zo ook die van Het Assink lyceum. Het IHP wordt opgesteld in overleg met de schoolbesturen.

5 Sport, cultuur en recreatie

Gastvrij Overijssel heeft een onderzoek laten uitvoeren naar de vitaliteit van vakantieparken in Overijssel. De provincie heeft naar aanleiding hiervan een projectleider aangesteld om gemeenten te ondersteunen om aan de slag te gaan met niet vitale vakantieparken. We gaan kijken wat we naar aanleiding van dit onderzoek in Haaksbergen moeten gaan doen.

6 Sociaal domein

Na het opstellen van de visie met hoofduitgangspunten voor het sociaal domein, kijken we welke uitvoeringsplannen opgesteld kunnen worden

Er is een wens binnengekomen om het functioneel beheer voor het sociaal domein op te plussen (€ 70.000); ons voorstel is dit verzoek voorlopig aan te houden.

7 Volksgezondheid en milieu

Vanuit de omgevingswet komen extra taken naar ons toe, die voorheen bij andere overheden belegd waren. Dit betreft met name milieutaken. De gevolgen hiervan kunnen we nog niet goed overzien.

Duurzaamheid

Voor duurzaamheid zijn de ambities vanuit het klimaatakkoord hoog en ook in het collegeakkoord zijn hoge ambities opgenomen. Bijna alle gemeenten moeten keuzes maken, zo ook Haaksbergen. Op dit moment hebben we 0,5 fte beschikbaar voor duurzaamheid, dit moet hoe dan ook uitgebreid worden. Door keuzes te maken en te temporiseren denken we toch het nodige te kunnen realiseren met beperkte middelen. Bij de Eerste bestuursrapportage 2021 stellen we voor een deel van de te ontvangen leges in te zetten voor stimulering lokaal eigendom en zonne-energie (zonnevelden en zon op dak). We stellen voor in de kadernota jaarlijks een bedrag van € 150.000 op te nemen. Dit is onvoldoende om alles op te pakken en we temporiseren dan ook de wijkuitvoeringsplannen, in 2023 kan er één worden opgepakt en twee meer in 2024. Het beleid voor windenergie stellen we uit naar 2023 net als klimaatneutraal inkopen. Taken die de komende tijd niet opgepakt worden zijn onder andere mobiliteit, zoals het opstellen van een laadvisie en een onderzoek naar de behoefte van laadinfra, landbouw, warmtenet en klimaatadaptatie. Indien er extra middelen naar gemeenten komen voor Duurzaamheid vragen we nadrukkelijk deze ook daadwerkelijk in te zetten voor Duurzaamheid om de noodzakelijke taken goed op te kunnen pakken.

8 Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening

WABO

Op het onderdeel **WABO** scoren we al geruime tijd onvoldoende bij het IBT (InterBestuurlijk Toezicht). Om dit weer op orde te krijgen, is extra capaciteit nodig op het onderdeel toezicht en handhaving. Hiervoor is een bedrag van € 125.000 opgenomen.

Begin 2022 stellen we de woonvisie vast en in het kader van bouwen, bouwen, bouwen sluiten we aan bij deze woonvisie en de woonbehoefte en faciliteren we de juiste woningbouwplannen. Grotere bouwplannen waar we in 2022 aan gaan werken zijn Wissinkbrink tweede fase, herontwikkeling Odink & Koenderink terrein en invulling leegkomende schoollocaties. Ook gaan we woningbouwplannen voor Buurse en St. Isidorushoeve ontwikkelen.

Begraafplaatsen

Conform het geactualiseerde Beleidskader Toekomstbestendige Begraafplaatsen willen we meer inkomsten en een betere kostendekking realiseren op de begraafplaatsen. Hiervoor moeten we nu investeringen doen, tegelijkertijd verhogen we de leges voor begraven en bijzetten (meer kostendekkend).

Wensen	2022	2023	2024	2025
Interne Controle/Rechtmatigheid	€ 38.000	€ 38.000	€ 38.000	€ 38.000
Opleidingsbudget	0	0	0	0
Budget Generatiepact	€ 100.000	€ 150.000	€ 200000	€ 250000
Privacy en AVG	pm	pm	pm	pm
I-pads raadsleden	0			
Kapitaallasten Infrastructurele werken	0	€ 37.000	€ 37.000.	€ 53.000
Bouw gymnastieklokaal bij nieuwbouw Het Palet	31.000	31.000	31.000	31.000
	pm	pm	pm	pm
Functioneel beheer sociaal domein	pm	pm	pm	pm
Duurzaamheid	€ 150.000	€ 150.000	€150.000	€ 150.000
VTH en IBT/wabo	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000	€ 125.000
Begraafplaatsen	€ 54.000	-€ 50.000	-€ 68.000	-€ 93.000
Totaal	€ 498.000	€ 481.000	€513.000	€ 554.000

7. Conclusies en Samenvatting

Conclusies

Haaksbergen staat nog onder preventief toezicht en mede daarom werken wij in deze kadernota verder aan het financieel herstel van Haaksbergen; naast het werken aan een begroting, die meerjarig sluitend is, vormt een belangrijke randvoorwaarde: onze jaarlijkse reservering van € 1.000.000 ten behoeve van het Weerstandsvermogen. Een koers die wij hebben ingezet en blijven voortzetten tot het moment dat ons weerstandsvermogen op peil is. In deze kadernota stellen we voor in 2024 en 2025 een reservering van € 500.000 op te nemen. Zodra uit gegevens van het Rijk blijkt dat er structureel meer middelen naar de gemeente komen, bijvoorbeeld door herijking van het Gemeentefonds of extra middelen Jeugdzorg, zullen wij als eerste voorstellen de jaarlijkse reservering van € 1.000.000 te herstellen.

- Gelet op de onderwerpen die in deze kadernota aan de orde komen: de businesscase Bedrijfsvoering, de Voorzieningsdiscussie, autonome ontwikkelingen en slechts enkele voorstellen nieuw beleid, is er sprake van een integrale afweging over de volle breedte.
- We realiseren ons dat het zeer lastig is een kadernota te presenteren op een moment, waarin er door de Rijksoverheid geen of onvoldoende duidelijkheid wordt gegeven over de middelen die gemeenten nu en in de komende jaren ontvangen.
- In onderstaande tabel staat een samenvattend overzicht in de vorm van een meerjarenperspectief, dat het resultaat is van de door ons voorgestelde keuzes. Het is vervolgens aan de raad om in te stemmen met dit meerjarenperspectief, dan wel daar mutaties in aan te brengen. Randvoorwaarde: het meerjarenperspectief verslechtert niet. Vervolgens is het de uitdaging voor ons om het meerjarenperspectief te laten landen in de Begroting 2022-2025, die sluitend dient te zijn.

Samenvatting

Meerjarenperspectief	2022	2023	2024	2025
Vertrekpunt	€ -104.000	€ -375.000	€ -95.000	€ -95.000
Dekkingsmiddelen	€ -1.850.000	€ -1.200.000	€ -1.750.000	€ -1.750.000
Haaksbergen Ster(ke) in ontwikkeling	€ 147.000	€ 50.000	€ 57.000	€ 50.000
Organisatie-ontwikkeltraject	nvt	nvt	nvt	Nvt
Samenwerking IT-infra en Terugvaloptie.	€ 838.000	€ 947.000	€ 947.000	€ 947.000
Voorzieningsdiscussie	€ -80.000	€ -180.000	€ -210.000	€ -418.000
Autonome ontwikkelingen	€ 515.000	€ 1.074.000	€ 1.226.000	€ 1.219.000
Wensen	€ 498.000	€ 481.000	€ 513.000	€ 554.000
Totaal Kadernota 2022-2025	€ -36.000	€ 797.000	€ 688.000	€ 507.000

Beslispunt 3:

- Kennisnemen van de keuzes betreffende de businesscase bedrijfsvoering, de Voorzieningsdiscussie en de inhoudelijke onderwerpen in de programma's en de vertaling daarvan in het financieel meerjarenperspectief 2022-2025.
- De samenwerking op het terrein van Informatiemanagement buiten de kadernota laten en invullen volgens de methode van projectmatig werken;
- Het college opdracht geven het meerjarenperspectief uit te werken in de Begroting 2022-2025.